

ნულარ ვპარცვავთ საქართველოს ისედაც ღარიბ მოსახლეობას არასამართლიანი გადასახადებით

გიორგი ასათიანი
სტუ დოქტორანტი

რეზიუმე

სტატიაში ფიზიკურ პირთა გადასახადის საქართველოში მოქმედი პროპორციული სისტემა განხილულია ქვეყნის მოსახლეობის ცხოვრების დონის კონტექსტში. სხვადასხვა კომპეტენტურ მეცნიერთა გამოკვლევების შედეგების მოხმობით, სტატიის ავტორი გვამცნობს, რომ საქართველოს მოსახლეობის თითქმის 45-50% ღარიბ-ღატაკია. მისივე გაანგარიშებით, საქართველოში სიღარიბის ზღვარზეა მოსახლეობის მესამედი – 1145205 ადამიანი, რომლებიც დღეში 2 დოლარით და მასზე ნაკლებით ირჩენენ თავს.

სტატიაში აღნიშნულია, რომ საქართველოს მოსახლეობაში შემოსავლების განაწილების უთანაბრობის კოეფიციენტი კი არ მცირდება, არამედ, იზრდება. დღეს იგი კრიტიკულ დონეზეა (0.43-0.46). ამას ავტორი საგანგაშოდ თვლის. ეს ნიშნავს, რომ მდიდრები კიდევ უფრო მდიდრდებიან, ღარიბები კი – კიდევ უფრო ღარიბდებიან.

მოსახლეობის ცხოვრების დონის ასეთ პირობებში, ავტორი არასამართლიანად მიიჩნევს მდიდარ და ღარიბ ფიზიკურ პირთა პროპორციული წესით დაბეგვრას და აყენებს პროგრესულ დაბეგვრაზე დროულად გადასვლის რეკომენდაციებს.

საკვანძო სიტყვები: დაბეგვრა; პროპორციული დაბეგვრა; პროგრესული დაბეგვრა; სიღარიბე; არათანასწორობა; სამართლიანობა; გადასახადის განაკვეთი.

შესავალი

დღეს მეცნიერებიც და პრაქტიკოსებიც ბევრს საუბრობენ საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისა და საგადასახადო

პოლიტიკის ჰარმონიზაციაზე, აგრეთვე, ქვეყნის ეკონომიკის ზრდისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტში საგადასახადო შემოსავლების მნიშვნელობაზე. მაგრამ ყურადღების მიღმა რჩება გადასახადის სიდიდისა და მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის ურთიერთშესაბამისობის საკითხი, მათი გადახდისუნარიანობა, რომელიც ისეთ ღარიბ ქვეყანაში, როგორიც საქართველოა, მეტად პრობლემატურია.

1. სიღარიბე და ცხოვრების დონე საქართველოში

საქართველო ღარიბი ქვეყანაა. მისი მოსახლეობის 11.5% უმუშევარია. კერძო გამოკვლევებით კი უმუშევრობის დონე 40%-ზე მეტია. საქართველოს მთავრობა დასაქმებულად თვლის თვითდასაქმებულებსაც. საქართველოს სტატისტიკის სახელმწიფო სამსახურის ინფორმაციით თვითდასაქმებულების სულადობრივი თვითური შემოსავალი 2016-2017 წლებში 25-28 ლარს შეადგენდა (შინამეურნეობისა – შესაბამისად 87-98 ლარს). ახლა ვკითხულობთ: ასეთი შემოსავლის მქონე ადამიანს შეიძლება დასაქმებული ვუნოდოთ? შედეგად გაიზარდა მათხოვრების რიცხვი, ქურდობა. 2018 წელს საქართველოში საკუთრების წინააღმდეგ ჩადენილია კრიმინალი 32.5%-ით 22525 შემთხვევამდე, ანუ 2017 წელთან შედარებით 81%-ით გაიზარდა [1, გვ. 1].

საქართველოში მოსახლეობის თვითური სულადობრივი საშუალო შემოსავალი 2013-2017 წლებში 247-317 ლარის დიაპაზონში, ხარჯები კი, 241-312 ლარის დიაპაზონში მერყეობდა. ამ პერიოდში შემოსავლები 28.3%-ით არის გაზრდილი, ხარჯები კი, უფრო მეტად – 29.4%-ით. ყოველთვიური დანაზოგი, რომელიც ისედაც მიზერულ თანხას – თვეში საშუალოდ 5-7 ლარს შეადგენდა, 2017 წელს 2013 წელთან შედარებით 9.1%-ით არის შემცირებული (ცხრილი 1).

ამასთან, ეს მიზერული შემოსავალიც კი, საქართველოს ყველა მოქალაქეს არა აქვს. აქ წარმოდგენილი ინფორმაცია სტატისტიკური საშუალოს გამოყენებით საქართველოს მთელ მოსახლეობაზე გაშუალებული მაჩვენებლებია. საქართველოში მოსახლეობის თითქმის ნახევარი ღარიბ-ღატაკია და სოციალური შემწეობით

**მოსახლეობის თვითურ სულადობრივი შემოსავლები და
ხარჯები საქართველოში 2013-2017 წლებში [2, გვ. 51-56]**

წლები	სულადობრივი შემოსავლი თვეში (ლარი)			სულადობრივი ხარჯები თვეში (ლარი)			დანაზოგი (ლარი)		
	ქალაქად	სოფლად	სულ	ქალაქად	სოფლად	სულ	ქალაქად	სოფლად	სულ
2013	278.6	216	246.6	274.5	211.2	241.1	+4.1	+4.8	+5.5
2014	309.9	238.3	273.1	304.8	228.1	265.4	+5.1	+10.2	+7.7
2015	324.4	246.1	284.4	315.2	244	279.4	+9.2	+2.1	+4.9
2016	337.7	253.8	302.2	335.4	246.4	237.7	+2.3	+7.4	+4.5
2017	351.9	269.7	317.2	347.6	263.7	312.2	+4.3	6.0	+5.0
დინამიკა 2017 წ. %-ად 2013 წელთან	126.6	125	128.3	127	125.1	129.1	104.9	125	90.9

იორჩენს თავს, რომელიც ასევე მიზეზულია. ამ საკითხში ქართველ პროფესორებს – რ. ასათიანს და ი. არჩვაძეს კვლევების თითქმის ერთნაირი შედეგები აქვთ. პირველი თვლის, რომ საქართველოს მოსახლეობის 50% ღარიბია, 15% კი – ლატაკი [3, გვ. 95], მეორეს გამოკვლევით კი – საქართველოს მოსახლეობის 42.2% ღარიბ-ლატაკია [4, გვ. 23].

გარდაქმნის შემდგომ პერიოდში, საქართველოს ეკონომიკა ყოველ წელს გარკვეული ზომით იზრდება. ამას მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ) ზრდა ადასტურებს, მაგრამ მოსახლეობაში შემოსავლების განაწილების უთანასწორობა, რომელიც ჯინის კოეფიციენტით იზომება, არის ძალზე მაღალი. ეს იმას ნიშნავს, რომ მოსახლეობის ყველა ფენა ვერ ღებულობს იმ სარგებელს, რომელსაც ეკონომიკური ზრდა იძლევა.

2017 წლის ინფორმაციით ჯინის კოეფიციენტი საქართველოში შეადგენდა [5, გვ. 59]:

- მთლიანი შემოსავლების მიხედვით – 0.41-ს;
- მთლიანი ფულადი სახსრების მიხედვით – 0.45-ს;
- მთლიანი სახსრების მიხედვით – 0.43-ს;
- მთლიანი სამომხმარებლო ხარჯების მიხედვით – 0.40-ს;
- მთლიანი ფულადი ხარჯების მიხედვით – 0.47-ს;
- მთლიანი ხარჯების მიხედვით – 0.46-ს

თუ ამ კოეფიციენტებს წინა წლებს შევადარებთ, დავინახავთ, რომ უთანასწორობა საქართველოში კი არ მცირდება, არამედ, კიდევ უფრო იზრდება და ღრმავდება (იხ. ცხრილი 2). მართლაც, ჯინის კოეფიციენტი საქართველოში მისი გამოანგარიშების ყველა ფორმის მიხედვით 2013-2017 წლებში გაზრდილია და როგორც აღვნიშნეთ, იგი კრიტიკულ დონეზე დგას.

ცხრილი 2

ჯინის კოეფიციენტი საქართველოში [5, გვ. 59]

წლები	მთლიანი შემოსავლების მიხედვით	მთლიანი ფულადი სახსრების მიხედვით	მთლიანი სახსრების მიხედვით	მთლიანი სამომხმარებლო ხარჯების მიხედვით	მთლიანი ფულადი ხარჯების მიხედვით	მთლიანი ხარჯების მიხედვით
2013	0.40	0.43	0.41	0.39	0.45	0.42
2014	0.40	0.43	0.41	0.39	0.47	0.44
2015	0.40	0.43	0.41	0.38	0.45	0.43
2016	0.40	0.43	0.41	0.39	0.46	0.43
2017	0.41	0.45	0.43	0.40	0.47	0.45
ცვლილება 2013-17 წ.წ.	+0.01	+0.02	+0.02	+0.01	+0.02	+0.03

ცნობილია, რომ თუ ჯინის კოეფიციენტი მისწრაფვის 1,0-კენ, ეს იმას ნიშნავს, რომ მოსახლეობაში შემოსავლების განაწილე-

ბაში უთანასწორობა იზრდება, ხოლო თუ 0-კენ, მაშინ პირიქით, უთანასწორობა – მცირდება. ცხრილის მონაცემები გვიჩვენებენ, რომ 2013-2017 წლებში ჯინის კოეფიციენტი მისწრაფვის 1,0-კენ. ეს განსაკუთრებით დაეცა 2017 წელს, როცა ის მკვეთრად გაიზარდა. ეს იმას ნიშნავს, რომ 2017 წელს საქართველოს ღარიბები კიდევ უფრო გაღარიბდნენ, მდიდრები კი, კიდევ უფრო გამდიდრდნენ.

უთანასწორობის გარკვეული დონე შეიძლება არ იყოს პრობლემა, რადგან ის არის მოტივაცია ადამიანებისთვის, რომ საქმით შეეჯიბრონ ერთმანეთს, დაზოგონ დრო და ინვესტიცია ჩადონ უკეთესი ცხოვრების მისაღწევად. „...უთანასწორობამ შეიძლება პოზიტიური ზეგავლენა იქონიოს ეკონომიკურ ზრდაზე, რადგან იგი წარმოშობს მოტივაციას ინოვაციისა და მენარმეობისთვის“ [6]. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია განვითარებადი ქვეყნებისთვის, რადგან საშუალებას აძლევს ინდივიდების გარკვეულ რაოდენობას, დააგროვონ ბიზნესის დასაწყებად აუცილებელი კაპიტალი და მიიღონ კარგი განათლება [7].

არსებობს სხვა მოსაზრებებიც. ნობელის პრემიის ლაურეატის ჯ. სტიგლიცის აზრის „მზარდი უთანასწორობა (საქართველოში უთანასწორობა სწორედ მზარდია, გ. ა.) არის შემფოთების საგანი. უთანასწორობის მაღალმა და სტაბილურმა დონემ, განსაკუთრებით შესაძლებლობათა უთანასწორობამ, შეიძლება გამოიწვიოს დიდი სოციალური ხარჯები, მან შეიძლება სერიოზულად იმოქმედოს ინდივიდის პროფესიულ და საგანმანათლებლო არჩევანზე. გარდა ამისა, ეკონომიკური უთანასწორობა არ ქმნის „სწორ“ მოტივაციას, თუ ის გადასახადებზეა დამყარებული. ამ შემთხვევაში ინდივიდებს უჩნდებათ მოტივაცია ძალისხმევა მიმართონ პროტექციის უზრუნველყოფისკენ, რასაც შედეგად მოსდევს რესურსების არასწორი განკარგვა, კორუფცია და ნეპოტიზმი“ [8].

ზოგადად ცნობილია, რომ ეკონომიკური ზრდა ინვესტ ქვეყანაში სიღარიბის შემცირებას, მაგრამ სპეციალისტები წერენ, რომ „ეკონომიკის ზრდა ნაკლებ ეფექტურია სიღარიბის შემცირების თვალსაზრისით იმ ქვეყნებში, სადაც უთანასწორობის მაღალი

საწყისი მაჩვენებელია, ან სადაც ეკონომიკური ზრდით მიღებული სარგებლის განაწილების სტრუქტურა მდიდართა და საშუალო კლასის სასარგებლოდაა. მეტიც, იმის გათვალისწინებით, რომ ეკონომიკა პერიოდულად ექვემდებარება სხვადასხვა სახის შოკებს, რომლებიც ძირს უთხრიან ზრდას, მაღალი უთანასწორობა მოსახლეობის კიდევ უფრო მეტ ნაწილს უქმნის გაღარიბების საფრთხეს [9].

სწორედ ასეთი მდგომარეობაა დღეს საქართველოში. კვლევა აჩვენებს, რომ საქართველოში უთანასწორობის საწყისი კოეფიციენტიც მაღალი იყო და იგი კიდევ უფრო იზრდება, სხვადასხვა სახის შოკები კი საქართველოს არც ეკონომიკაში აკლია და არც პოლიტიკაში. სწორედ ამიტომ ქვეყნის მთავრობის მხრიდან სასწრაფო ღონისძიებებია მისაღები, რადგან სიღარიბის დაძლევა იმ რანგის საქმეა, რომელსაც ამ საქმის პრიორიტეტულობიდან გამომდინარე, აშშ-ს ყოფილი პრეზიდენტი ეიზენჰაუერი მის მიერვე შედგენილ შესასრულებელ სამუშაოთა მატრიცაში „მნიშვნელოვან და სასწრაფო საქმეების“ ბლოკში მოახვედრებდა“ [10, გვ. 91].

საქართველოს სტატისტიკის სახელმწიფო სამსახურის 2017 წლის მონაცემებით საქართველოს მოსახლეობის 21,9% აბსოლუტური სიღარიბის ზღვარს ქვევით ცხოვრობდა. ფარდობითი სიღარიბე კი შეადგენდა: მედიანური მოხმარების 60 პროცენტის ქვევით მყოფი მოსახლეობისა – 22,3%-ს, ხოლო მედიანური მოხმარების 40 პროცენტის ქვევით მყოფი მოსახლეობისა – 8,5%-ს. 2013 წელთან შედარებით ერთიკ გაზრდილია და მეორეც (ცხრილი 3), რაც იმას ნიშნავს, რომ ფარდობითი სიღარიბე საქართველოს მოსახლეობაში ზრდადია. 2017 წელს მან მოიცვა მოსახლეობის $22,3 + 8,5 = 30,8\%$, 2013 წელს კი იგი 30%-ს შეადგენდა (ცხრილი 3).

2017 წელს საქართველოში მედიანურმა მოხმარებამ, თვეში 268,4 ლარი შეადგინა. არსებობისთვის ამ თანხის 60%-ზე ნაკლებს (ანუ 160,8 ლარს, ან მასზე ნაკლებს ხარჯავდა მოსახლეობის 22,3%, ანუ 829158 ადამიანი, ხოლო 40%-ზე ნაკლებს (ანუ 107,3 ლარს ან მასზე ნაკლებს) მოსახლეობის 8,5% ანუ 316047

ცხრილი 3

ფარდობითი სიღარიბე საქართველოში 2013-2017 წლებში [5, გვ. 59]

№		2013	2014	2015	2016	2017
1	მედიანური მოხმარების სიდიდე	220.8	237	241.2	248.1	268.4
2	მედიანური მოხმარების 60 პროცენტის ქვევით მყოფი მოსახლეობის წილი (%)	21.5	21.4	20.2	21.0	22.3
3	მედიანური მოხმარების 40 პროცენტის ქვევით მყოფი მოსახლეობის წილი (%)	8.5	8.1	7.2	7.2	8.5

ადამიანი. პირველი ნაწილი დღეში მოიხმარდა 5,36 ლარს (160,8:30 დღეზე) ანუ 2017 წლის ლარის კურსით დოლართან მიმართებაში ($1\$ = 2,5$ ლარი) – 2,1 დოლარს (5,36:2,5), მეორე ნაწილი კი 3,6 ლარს (107,3:30 დღეზე) ანუ 1,4 დოლარს (3,6:2,5).

მსოფლიო ბანკის მონაცემებით აბსოლუტური სიღარიბის ზღვარი დღიურად ერთ ადამიანზე დღეში 2 დოლარია, სიღატაკისა კი, 1,25 დოლარი [11, გვ. 444]. ამ მიდგომით დღეში 2,1 დოლარის ხარჯვით საქართველოს 829158 მცხოვრები ჩაითვლება ღარიბად, დღეში 1,4 დოლარის მხარჯველი 316047 ადამიანი კი ლატაკად. ორივე ერთად კი, ღარიბ-ლატაკად.

ეს ვითარება ნამდვილად საგანგაშოა. რადგან მოსახლეობის სიღარიბე იწვევს სათანადო სამედიცინო მომსახურებაზე და განათლების მიღებაზე ხელმიუწვდომობას, კლებულობს ქორწინებები და შობადობა, მცირდება სიცოცხლის ხანგრძლივობა, იზრდება განქორწინებები და სიკვდილიანობა. ამ ვითარებაში ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის გადახდასთან მიმართებაში საქართველოს მთავრობა ყველას „ერთი საზომით“ უდგება

– მდიდრსაც და ღარიბსაც ახდევინებს დასაბეგრი შემოსავლის 20%-ს. არც დაუბეგრავი მინიმუმი ქვეყანაში დადგენილი.

2. შემოვიღოთ დაუბეგრავი მინიმუმი და გადავიღეთ დაბეგრვის პროგრესულ სისტემაზე

ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთი საქართველოში სხვადასხვა პერიოდში სხვადასხვა იყო. იყო 12%, 25%-იც, ეხლა კი მოქმედებს 20%-იანი განაკვეთი. იყო დაპირება, რომ იგი შემცირდებოდა 15%-მდის და შემცირების წელიც იყო დასახელებული, მაგრამ ჯერჯერობით ეს არ მოხდა და იგი სოციალური გადასახადის გაუქმებით გამართლდა.

1992 წელს ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადი დროებითი დებულების მიხედვით ქვეყანაში პროგრესული საგადასახადო სისტემა დაწესდა [12, გვ. 69]. 350 მანეთამდე შემოსავალი იყო დაუბეგრავი მინიმუმი, 351-დან 2000 მანეთამდე შემოსავალი იბეგრებოდა 12%-ით, ანუ 198 მანეთით, 2001 მანეთიდან 3000 მანეთამდე შემოსავალი იბეგრებოდა 198 მანეთს დამატებული 2000 მანეთზე მეტი თანხის 15% და ა. შ. გადასახადის მაქსიმალური განაკვეთი იყო 40%. 40%-იან საშემოსავლო გადასახადს იხდიდა 15000 მანეთზე მეტი შემოსავლის მქონე.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონით „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ 1993 წელს დადგინდა საშემოსავლო გადასახადის შემდეგი განაკვეთები [13, გვ. 73]: 10 000 000 კუპონამდე – დასაბეგრი შემოსავლის 12% ანუ 1 200 000 კუპონი. 10 000 001-დან 20 000 000 კუპონამდე 1 200 000 კუპონს დამატებული 10 000 000 კუპონს ზემოთ შემოსავლის 15%, ანუ 2 700 000 კუპონი, 20 000 001-დან 30 000 000 კუპონამდე – 2 700 000 კუპონს დამატებული 20 000 000 კუპონს ზემოთ შემოსავლის 17%, ანუ 4 400 000 კუპონი და 30 000 001 და მეტ კუპონზე – 4 400 000 კუპონს დამატებული 30 000 000 კუპონს ზემოთ შემოსავლის 20%.

მაშასადამე, დასახელებული კანონით გაუქმდა დაუბეგრავი მინიმუმი, საშემოსავლო გადასახადების სისტემა კვლავაც დარჩა პროგრესული, მაგრამ შეიცვალა გადასახადის განაკვეთის დიფერენცირება შემოსავლების სიდიდის მიხედვით – ნაცვლად 5 ჯგუ-

ფის – 12, 15, 20, 30, 40 საგადასახადო განაკვეთებისა, შემოღებულ იქნა 4 ჯგუფის – 12, 15, 17, 20 განაკვეთები და თანაც მაქსიმალური განაკვეთი 40%-დან შემცირდა 20%-მდე.

1998 წლიდან ამოქმედა და 2004 წლამდე იმუშავა პირველმა საგადასახადო კოდექსმა. 2005 წელს, იგი შეცვალა ახალმა საგადასახადო კოდექსმა, 2011 წელს კი კვლავაც ახალი საგადასახადო კოდექსი იქნა მიღებული. 2008 წლიდან საქართველოში პროგრესული დაბეგვრის სისტემა გაუქმდა და შემოღებული იქნა პროპორციული სისტემა. გაუქმდა სოციალური გადასახადი და შემოღებული იქნა ერთიანი 25%-იანი საშემოსავლო გადასახადი. 2009 წლიდან იგი შემცირდა 20%-მდე, 2011 წელს – 15%-მდე [14], ხოლო 2013 წლის 1 იანვრიდან კვლავაც გახდა 20% [15, გვ. 76]. ამის გარდა, ამოქმედდა დაუბეგრავი მინიმუმი იმ ფიზიკური პირებისთვის, რომელთა წლიური დასაბეგრი შემოსავალი არ აღემატებოდა 6 000 ლარს. თუმცა, დაუბეგრავი მინიმუმიც მალევე გაუქმდა და ის დაპირებაც დაპირებად დარჩა, რომ შემდეგ წლებში 20%-იანი განაკვეთი აუცილებლად შემცირდებოდა.

თუ საქართველოს საშემოსავლო გადასახადის 20%-იან განაკვეთს შევადარებთ ევროპის ქვეყნებს, იგი ჩვენთან მართლაც არ არის მაღალი (ნორვეგიაში იგი 40%-ია, შვედეთში – 56,6%, ფინეთში – 49%, საფრანგეთში – 46,8%, საბერძნეთში – 49%, ნიდერლანდებში – 52%, ავსტრიაში – 50%, ხოლო მთლიანად საშუალოდ ევროკავშირში – 43,1% [16]. დაახლოებით ჩვენი დონის ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადების განაკვეთი აქვთ ჩვენ მსგავს პოსტსოციალისტურ ქვეყნებს. ესტონეთს (21%), ლიტვას (15%), რუმინეთს (16%), სლოვაკეთს (19%), უნგრეთს (20,3%), ჩეხეთს (15%), ბულგარეთს (10%), იმ განსხვავებით, რომ მათთან საშემოსავლო გადასახადის პროგრესული შკალა მოქმედებს, ანუ მაღალშემოსავლიანი მოსახლეობა უფრო მაღალი განაკვეთით იბეგრება, ვიდრე დაბალშემოსავლიანი მოსახლეობა.

2018 წლის შემოდგომაზე საქართველოს მთავრობამ დააანონსა პროგრესულ დაბეგვრაზე გადასვლის მზადყოფნა, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ეს განცხადება განცხადებათ დარჩა. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ რადგან ითქვა ამის შესახებ, აუცილებლად გა-

ტარდება კიდევ, მაგრამ არ უნდა დაგვიანდეს, რადგან დაპირების შესრულების დაგვიანებით მთავრობისადმი მოსახლეობის ნდობა მცირდება. ეს კი ქვეყნის მმართველი პარტიისთვის როგორც ეკონომიკური, ისე პოლიტიკური თვალსაზრისით დიდი დანაკარგია.

დასკვნა

წინადადებას ვიძლევიტ საშემოსავლო გადასახადის პროგრესული შკალა იწყებოდეს დაუბეგრავი მინიმუმის განსაზღვრით, ხოლო შემდეგ 5 დონიანი განაკვეთის დაკანონებით. მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მისი განაკვეთების შემდეგნაირი დიფერენციაცია:

400 ლარი შემოსავალი – 0%;

401-დან 1000 ლარამდე – 5%, ანუ 30 ლარი;

1001 ლარიდან 1500 ლარამდე – 10%

(ანუ 30 ლარს+ $(1500-1000)*10\%= 80$ ლარს);

1501 ლარიდან 2500 ლარამდე – 15%

(ანუ 80 ლარს+ $(2500-1500)*15\%= 230$ ლარს);

2500 ლარიდან 3500 ლარამდე – 20%

(ანუ 230 ლარს+ $(3500-2500)*20\%= 430$ ლარს);

3500 ლარს ზევით – 25%

(ანუ 430 ლარს დამატებული 3500 ლარს ზევით მიღებული შემოსავლის 25%).

მიზანშეწონილია ეს განაკვეთები დამატებით დიფერენცირდეს იმის მიხედვით თუ გადასახადის გადამხდელი მართხელაა, თუ ოჯახიანი, ოჯახის რამდენი წევრი (შვილები) ჰყავს კმაყოფაზე და ა. შ. საშემოსავლო გადასახადის დიფერენცირების ეს სქემა ევროპის ქვეყნებში კარგად არის დამუშავებული. ასე რომ, ჩვენ ახალი „ველოსიპედის“ მოგონება არ დაგვჭირდება. საჭიროა მხოლოდ მთავრობის დროული გადანყვეტილება ამ მიმართულებით.

როცა საშემოსავლო გადასახადით დაბეგრის სისტემა საქართველოში ასე შეიცვლება, ღარიბ მოსახლეობას მნიშვნელოვნად შეუმცირდება საგადასახადო ტვირთი. ანუ აღდგება დაბეგრის სამართლიანობა – ყველას გადახდისუნარიანობის მიხედვით. ასეა ყველა ცივილიზებულობაზე პრეტენზიამქონე ქვეყანაში და ასე უნდა იყოს ჩვენთანაც.

ლიტერატურა:

1. გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 12-13/01-2019 წ.
2. 2015-2018 წლების საქართველოს სტატისტიკური წელიწდეულები, გვ. 51-56.
3. არჩვაძე ი. თაობათაშორისი ურთიერთობები როგორც ქვეყნის ეკონომიკური განვითარებისა და მოსახლეობის შემოსავლების ზრდის ფაქტორი, ჟ. „ეკონომისტი“, №10, 2018, ტ. XIV, გვ. 95.
4. ასათიანი რ. საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა XXI საუკუნის II ათწლეულის დასაწყისში, საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერთა აკადემია, შრომები – 10, თბ., 2012, გვ. 23.
5. საქართველოს სტატისტიკური წელიწდეული, თბ., 2018.
6. Lazear E., Rosen S., 1981. “Rank_Order Tournaments as Optimum Labor Contracts”. Journal of Political Economy-89(5): 841-64.
7. Barro R., 2000. “Inequality and Growth in a Panel of Countries”. Journal of Economic Growth. 5(1): 5-32.
8. Stiglitz J. 2012. The Price of Inequality: How Today's divided sociality Endangers Our Future. New-York: w.w.Norton.
9. Ravallion M., 2011, “Rpo-Poor Growth: A Primer”, Policy Research working Paper Series 3242, World Bank, Washington.
10. ხარხელი მ. დროის მართვა, თბ., 2015, გვ. 91.
11. ოთინაშვილი რ. საქართველოს ეკონომიკა, თბ., შპს „დანი“, 2016, გვ. 404.
12. ახალი საგადასახადო სისტემა საქართველოში, თბ., 1992, გვ. 69.
13. გადასახადები საქართველოში 1996 წლის 1 მარტის მდგომარეობით, თბ., 1996, გვ. 73.
14. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი (ძალაშია 2011 წლის 1 იანვრიდან), თბ., 2012, გვ. 91.
15. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი (2013 წლის 25 იანვრის მდგომარეობით), თბ., 2013, გვ. 76.
16. www.ec.europa.eu

REFERENCES:

1. Newspaper, "Georgian Republic", 12-13/01-2019.
2. Georgian Statistic Yearbook in 2015-2018, 51-56 p.
3. Archvadze I. -Generation relationships as a factor of economical development in our contry and increase of Georgian population's income, magazine "Economist", #10, 2018, XIV V., 95.
4. Asatiani R. Social-Economical situation in Georgia in the beginning of the second decade in XXIst century, Georgian Academy of Economic Science, works, -10, Tb.2012, 23p.
5. Georgian Statistic Yearbook, Tb.2018.
6. Lazear E., Rosen S., 1981. "Rank_Order Tournaments as Optimum Labor Contracts". Journal of Political Economy-89(5): 841-64.
7. Barro R., 2000. "Inequality and Gramth in a Panel of Countries". Journal of Economic Grouth. 5(1): 5-32.
8. Stiglitz J. 2012. The Price of Inequality: How Todays divided social-ity Endongers Our Future. New-York: w.w. Norton.
9. Ravailion M., 2011, "Rpo-Poor Growth: A Primer", Policy Research working Paper Series 3242, World Bank, Washington.
10. Kharkheli M. Time management, Tb, 2015, 91p.
11. Otinashvili R. Georgian Economics, Tb. LTD "Dani", 2016, 404p.
12. New taxation system in Georgia, Tb. 1992, 69p.
13. Taxes in Georgia (according to the situation from 1st March of 1996), 73p.
14. Georgian Tax Code (implemented from 1st of 2011), Tb, 2012, 91p.
15. Georgian Tax Code (according to the situation from 25th of January in 2013, 76p.
16. www.ec.europa.eu

DO NOT ROB THE POOR PEOPLE OF GEORGIA WITH UNFAIR TAXES

Giorgi Asatiani,
PhD Student of GTU

RESUME

In the article - **“Do not rob the poor people of Georgia with unfair taxes”** - the proportional system of taxes in Georgia in the context of the living standards of the country’s population. According to the findings of various competent researchers, the author of the article informs that almost 45-50% of Georgian population is poor. According to his calculation, in Georgia there is a third of population - 1145205 people who spend less than \$ 2 a day and less than that.

The article notes that the coefficient of equity distribution in Georgia’s population is not decreasing, but rising. Today it is at critical level (0.43-0.46). The author considers it alarming. This means that the rich are even richer, the poorest even worse.

In such conditions of life of the population, the author considers the unfair way to tax and proportionate to the rich and poor individuals and make recommendations on time to move on to progressive taxation.

Key words: Taxed; Proportionate taxation; Progressive taxation; Poverty; Inequality Justice; Tax rate.